

## Passegem pel... Sant Celoni medieval

### Sant Martí de Pertegàs, la primitiva parròquia de la vila

La capella de Sant Martí de Pertegàs, situada al parc de la Rectoria Vella, va ser la primera església parroquial del terme, fins que es va construir la actual al carrer Major entre els segles XVII i XVIII. Els primers documents que fan referència a l'església són de 1031 i 1044, i l'any 1106 el bisbe Berenguer de Barcelona la va tornar a consagrar. Aleshores el nucli urbà encara no estava format, i el terme no s'anomenava Sant Celoni sinó Pertegàs, nom de l'afluent de la Tordera que passa a prop de la capella. Els celonins habitaven en masies disperses i es trobaven els diumenges a l'església, on celebraven el culte i també resolien els problemes comuns.

L'edifici originari era una església romànica senzilla d'una nau amb coberta de volta de canó apuntat, que és la part que s'ha conservat. L'absis romànic primitiu s'enderrocà cap a 1500 per construir una nova sagristia darrere

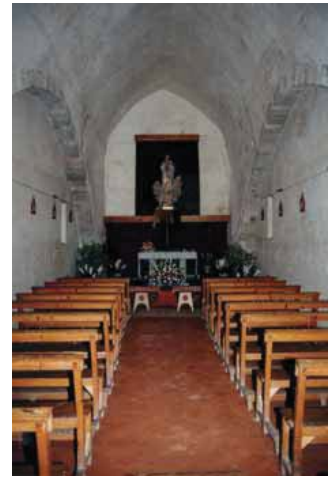


l'altar. Justament les darreres intervencions arqueològiques han posat al descobert la base semicircular de l'absis i el perímetre de la sagristia que el va substituir.

Durant l'època medieval el poble de Sant Celoni va anar creixent, aprofitant la seva bona situació al peu del camí ral, a mig camí entre Barcelona i Girona. Amb l'increment de població l'esglésiola romànica va quedar petita i durant la segona meitat del segle XIV, en època gòtica, es van dur a terme importants reformes i ampliacions per augmentar la seva capacitat. Aleshores es van construir dues naus laterals, obertes a la central amb sengles grans arcades, que ara estan tapiades. També es van bastir capelles laterals i el finestral gòtic de la façana principal. Actualment són visibles la base de la nau esquerra i una capella gràcies a les excavacions arqueològiques que s'hi han practicat. La nau de la dreta, que no s'ha excavat, devia ser similar i s'hi obrien diverses capelles més.

Durant la segona meitat del segle XV i a començament del següent es van produir noves actuacions, però en el segle XVIII va començar la decadència de Sant Martí de Pertegàs, després de traslladar la parròquia a la nova església el 1703. El nou temple barroc es va construir al mig de la vila per facilitar l'accés dels fidels. L'església de Sant Martí de Pertegàs havia quedat altra cop petita i cada vegada estava més allunyada de la vila, que creixia al llarg del carrer Major. En aquesta època es va anar abandonant fins que les naus i capelles laterals s'enrunaren. A finals del segle XVIII s'anomenava capella de Sant Erasme perquè s'hi venerava aquest sant.

Es conserven fragments de dos importants retaules gòtics procedents de capelles d'aquesta església. El de Sant Vicenç, de la segona meitat del segle XIV, s'atribueix a Ramon Destorrents i es conserva al Museu Diocesà de Barcelona (Pia Almoïna). Les taules superiors del retaule de Santa Anna, encarregat a Jaume Huguet cap a l'any 1470, són al Museu Nacional d'Art de Catalunya (Montjuïc).



### Malmeten els esgrafiats de la façana de l'església

Uns brètols van malmetre a finals de novembre una part dels esgrafiats de la façana barroca de l'església de Sant Martí de Sant Celoni. Els esgrafiats, que daten del 1762, són considerats una de les peces del barroc més importants de Catalunya. L'Ajuntament conjuntament amb la parròquia valoraran com atendre la reparació dels desperfectes.

